

Teoria homotòpica de tipus

David Martínez Carpena

Dirigit per Dr. Carles Casacuberta

Facultat de Matemàtiques i Informàtica

Universitat de Barcelona

Barcelona, 6 de febrer de 2020

Continguts

- 1 Teoria homotòpica de tipus
- 2 Tipus inductius d'ordre superior
- 3 Espais recobridors
- 4 Recerca futura

Continguts

- 1 Teoria homotòpica de tipus
- 2 Tipus inductius d'ordre superior
- 3 Espais recobridors
- 4 Recerca futura

Historia

- La teoria de tipus va ser creada per Russell entre 1902 i 1908.

Historia

- La teoria de tipus va ser creada per Russell entre 1902 i 1908.
- El 1972, Per Martin-Löf va crear la teoria de tipus intuïcionista.

Historia

- La teoria de tipus va ser creada per Russell entre 1902 i 1908.
- El 1972, Per Martin-Löf va crear la teoria de tipus intuïcionista.
- El nom “Homotopy Type Theory” va sorgir a partir d'una xerrada d'Awodey el 2007.

Historia

- La teoria de tipus va ser creada per Russell entre 1902 i 1908.
- El 1972, Per Martin-Löf va crear la teoria de tipus intuïcionista.
- El nom “Homotopy Type Theory” va sorgir a partir d'una xerrada d'Awodey el 2007.
- El 2009, Voevodsky va donar els detalls d'un model de la teoria de tipus amb complexos de Kan.

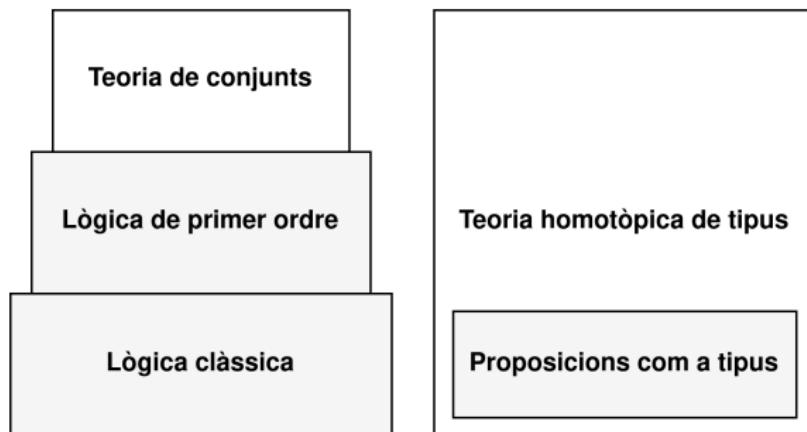
Historia

- La teoria de tipus va ser creada per Russell entre 1902 i 1908.
- El 1972, Per Martin-Löf va crear la teoria de tipus intuïcionista.
- El nom “Homotopy Type Theory” va sorgir a partir d'una xerrada d'Awodey el 2007.
- El 2009, Voevodsky va donar els detalls d'un model de la teoria de tipus amb complexos de Kan.
- Entre 2012 i 2013, Awodey, Coquand i Voevodsky van organitzar un programa de recerca anomenat “A Special Year on Univalent Foundations of Mathematics”.

Historia

- La teoria de tipus va ser creada per Russell entre 1902 i 1908.
- El 1972, Per Martin-Löf va crear la teoria de tipus intuïcionista.
- El nom “Homotopy Type Theory” va sorgir a partir d'una xerrada d'Awodey el 2007.
- El 2009, Voevodsky va donar els detalls d'un model de la teoria de tipus amb complexos de Kan.
- Entre 2012 i 2013, Awodey, Coquand i Voevodsky van organitzar un programa de recerca anomenat “A Special Year on Univalent Foundations of Mathematics”.
- Els assistents de demostració més utilitzats actualment, com Coq, Agda o Lean, estan basats en alguna teoria de tipus.

Context

Teories de tipus intuïcionistes

Una teoria de tipus intuïcionista és un sistema deductiu format per

- **Enunciats:**
 - Introducció d'elements $a : A$
 - Igualtat per definició $a \equiv b$
- **Regles:** Construeixen nous enunciats a partir d'anterioris.

Funcions

Definirem el tipus de les funcions a partir de les regles següents:

Funcions

Definirem el tipus de les funcions a partir de les regles següents:

- 1 Donats A i B dos tipus qualssevol, existeix el tipus $A \rightarrow B$.

Funcions

Definirem el tipus de les funcions a partir de les regles següents:

- 1 Donats A i B dos tipus qualssevol, existeix el tipus $A \rightarrow B$.
- 2 Donats una variable lliure x i una expressió Φ que pot contenir x , si per a tot element a de A tenim que $\Phi[a/x] : B$, llavors l'equació

$$f(x) : \equiv \Phi$$

ens introduceix una funció $f : A \rightarrow B$.

Funcions

Definirem el tipus de les funcions a partir de les regles següents:

- 1 Donats A i B dos tipus qualssevol, existeix el tipus $A \rightarrow B$.
- 2 Donats una variable lliure x i una expressió Φ que pot contenir x , si per a tot element a de A tenim que $\Phi[a/x] : B$, llavors l'equació

$$f(x) : \equiv \Phi$$

ens introduceix una funció $f : A \rightarrow B$.

- 3 Si $a : A$ i $f : A \rightarrow B$, llavors $f(a) : B$.

Funcions

Definirem el tipus de les funcions a partir de les regles següents:

- 1 Donats A i B dos tipus qualssevol, existeix el tipus $A \rightarrow B$.
- 2 Donats una variable lliure x i una expressió Φ que pot contenir x , si per a tot element a de A tenim que $\Phi[a/x] : B$, llavors l'equació

$$f(x) : \equiv \Phi$$

ens introduceix una funció $f : A \rightarrow B$.

- 3 Si $a : A$ i $f : A \rightarrow B$, llavors $f(a) : B$.
- 4 Donada una funció $f : A \rightarrow B$ amb equació $f(x) : \equiv \Phi$, per a tot $a : A$ es complirà

$$f(a) \equiv \Phi[a/x] : B.$$

Famílies de tipus

Anomenarem univers U al tipus de tots els tipus.

Famílies de tipus

Anomenarem univers U al tipus de tots els tipus.

Anomenarem família de tipus a una funció amb codomini l'univers.

Famílies de tipus

Anomenarem univers U al tipus de tots els tipus.

Anomenarem família de tipus a una funció amb codomini l'univers.

Sigui A un tipus qualsevol. Podem definir una família $B : A \rightarrow U$ tal que per a cada element $a : A$ existeix un tipus $B(a) : U$.

Funcions dependents

Definirem el tipus de les funcions dependents amb les regles següents:

Funcions dependents

Definirem el tipus de les funcions dependents amb les regles següents:

- 1 Donats A un tipus qualsevol i $B : A \rightarrow U$ una família, existeix el tipus $\prod_{x:A} B(x)$.

Funcions dependents

Definirem el tipus de les funcions dependents amb les regles següents:

- 1 Donats A un tipus qualsevol i $B : A \rightarrow U$ una família, existeix el tipus $\prod_{x:A} B(x)$.
- 2 Donats una variable lliure x i una expressió Φ que pot contenir x , si per a tot element a de A tenim que $\Phi[a/x] : B(a)$, llavors l'equació

$$f(x) := \Phi$$

ens introduceix una funció dependent $f : \prod_{x:A} B(x)$.

Funcions dependents

Definirem el tipus de les funcions dependents amb les regles següents:

- 1 Donats A un tipus qualsevol i $B : A \rightarrow U$ una família, existeix el tipus $\prod_{x:A} B(x)$.
- 2 Donats una variable lliure x i una expressió Φ que pot contenir x , si per a tot element a de A tenim que $\Phi[a/x] : B(a)$, llavors l'equació

$$f(x) := \Phi$$

ens introduceix una funció dependent $f : \prod_{x:A} B(x)$.

- 3 Si $a : A$ i $f : \prod_{x:A} B(x)$, llavors $f(a) : B(a)$.

Funcions dependents

Definirem el tipus de les funcions dependents amb les regles següents:

- 1 Donats A un tipus qualsevol i $B : A \rightarrow U$ una família, existeix el tipus $\prod_{x:A} B(x)$.
- 2 Donats una variable lliure x i una expressió Φ que pot contenir x , si per a tot element a de A tenim que $\Phi[a/x] : B(a)$, llavors l'equació

$$f(x) := \Phi$$

ens introduceix una funció dependent $f : \prod_{x:A} B(x)$.

- 3 Si $a : A$ i $f : \prod_{x:A} B(x)$, llavors $f(a) : B(a)$.
- 4 Donada una funció $f : \prod_{x:A} B(x)$ amb equació $f(x) := \Phi$, per a tot $a : A$ es complirà

$$f(a) \equiv \Phi[a/x] : B(a).$$

Productes dependents

Definirem el tipus dels productes dependents com

Productes dependents

Definirem el tipus dels productes dependents com

- 1 Si A és un tipus i $B : A \rightarrow U$ una família, existeix $\sum_{x:A} B(x)$.

Productes dependents

Definirem el tipus dels productes dependents com

- 1 Si A és un tipus i $B : A \rightarrow U$ una família, existeix $\sum_{x:A} B(x)$.
- 2 Donats $a : A$ i $b : B(a)$, podem introduir $(a, b) : \sum_{x:A} B(x)$.

Productes dependents

Definirem el tipus dels productes dependents com

- 1 Si A és un tipus i $B : A \rightarrow U$ una família, existeix $\sum_{x:A} B(x)$.
- 2 Donats $a : A$ i $b : B(a)$, podem introduir $(a, b) : \sum_{x:A} B(x)$.
- 3 **Principi de recursió:** Sigui C un tipus qualsevol. Donat $g : \prod_{x:A} (B(x) \rightarrow C)$, existeix la funció $f : (\sum_{x:A} B(x)) \rightarrow C$ definida per l'equació

$$f((a, b)) := g(a, b).$$

Productes dependents

Definirem el tipus dels productes dependents com

- 1 Si A és un tipus i $B : A \rightarrow U$ una família, existeix $\sum_{x:A} B(x)$.
- 2 Donats $a : A$ i $b : B(a)$, podem introduir $(a, b) : \sum_{x:A} B(x)$.
- 3 **Principi de recursió:** Sigui C un tipus qualsevol. Donat $g : \prod_{x:A} (B(x) \rightarrow C)$, existeix la funció $f : (\sum_{x:A} B(x)) \rightarrow C$ definida per l'equació

$$f((a, b)) \equiv g(a, b).$$

- 4 **Principi d'inducció:** Sigui $C : (\sum_{x:A} B(x)) \rightarrow U$ una família qualsevol. Donat $g : \prod_{x:A} \prod_{y:B(x)} C((x, y))$, existeix la funció $f : \prod_{w:\sum_{x:A} B(x)} C(w)$ definida per l'equació

$$f((a, b)) \equiv g(a, b).$$

Proposicions com a tipus

Teoria de conjunts	Teoria de tipus
Cert	1
Fals	0
Negació de A	$A \rightarrow \mathbf{0}$
A i B	$A \times B$
A o B	$A + B$
A implica B	$A \rightarrow B$
A si, i només si B	$(A \rightarrow B) \times (B \rightarrow A)$
$\forall x \in A, B(x)$	$\prod_{x:A} B(x)$
$\exists x \in A, B(x)$	$\sum_{x:A} B(x)$

El tipus de les igualtats

Donats $a, b : A$, dos elements qualssevol de A , anomenarem

$$a = b$$

al tipus de les igualtats entre a i b . Cada element d'aquest tipus equivaldrà a una demostració d'aquesta igualtat.

El tipus de les igualtats

Donats $a, b : A$, dos elements qualssevol de A , anomenarem

$$a = b$$

al tipus de les igualtats entre a i b . Cada element d'aquest tipus equivaldrà a una demostració d'aquesta igualtat.

Per exemple, sigui $n : \mathbb{N}$ un nombre natural. Per veure que n i $n + 0$ són iguals, necessitem donar una demostració p d'aquest fet, de manera que

$$p : n = n + 0$$

Teoria homotòpica de tipus

La *teoria homotòpica de tipus* és una teoria de tipus intuïcionista que incorpora les innovacions següents:

Teoria homotòpica de tipus

La *teoria homotòpica de tipus* és una teoria de tipus intuïcionista que incorpora les innovacions següents:

- Associació d'un ∞ -grupoide a cada tipus.

Teoria homotòpica de tipus

La *teoria homotòpica de tipus* és una teoria de tipus intuïcionista que incorpora les innovacions següents:

- Associació d'un ∞ -grupoide a cada tipus.
- L'axioma d'univalència de Voevodsky.

Teoria homotòpica de tipus

La *teoria homotòpica de tipus* és una teoria de tipus intuïcionista que incorpora les innovacions següents:

- Associació d'un ∞ -grupoide a cada tipus.
- L'axioma d'univalència de Voevodsky.
- Els tipus inductius d'ordre superior.

Els tipus com a ∞ -grupoides

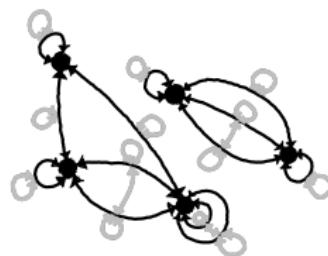
⋮

⋮

⋮

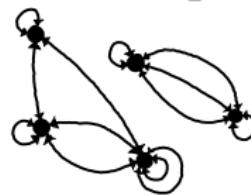
2-Igualtats

$$\sum_{x,y:A} \sum_{p,q:x=y} (p = q)$$

Igualtats

$$\sum_{x,y:A} (x = y)$$

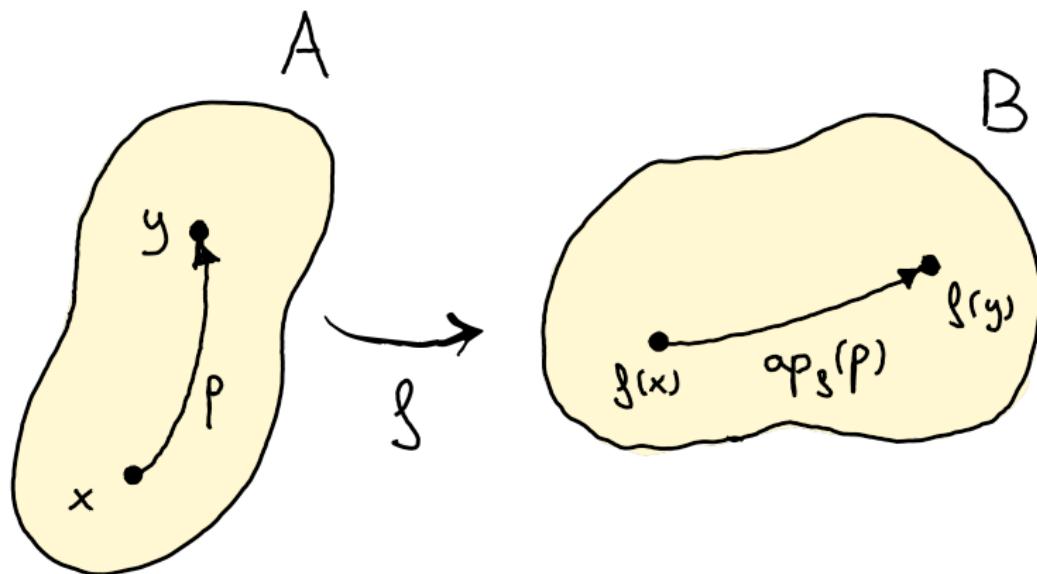

Tipus

A

⋮ ⋮ ⋮

Les funcions com a functors

Els n -tipus

Definició

Direm que un tipus A és un n -tipus si compleix la proposició recursiva

$$\text{is-}n\text{-type}(A) : \equiv \begin{cases} \text{isContr}(A) & \text{si } n \equiv -2 \\ \prod_{x,y:A} \text{is-}m\text{-type}(x =_A y) & \text{si } n \equiv m + 1 \end{cases}$$

Els n -tipus

Definició

Direm que un tipus A és un n -tipus si compleix la proposició recursiva

$$\text{is-}n\text{-type}(A) \coloneqq \begin{cases} \text{isContr}(A) & \text{si } n \equiv -2 \\ \prod_{x,y:A} \text{is-}m\text{-type}(x =_A y) & \text{si } n \equiv m + 1 \end{cases}$$

Anomenarem

- Tipus contràctils als (-2)-tipus
- Proposicions simples als (-1)-tipus
- Conjunts als 0-tipus

Homotopies i equivalències

Definició

Siguin $E : A \rightarrow U$ una família i $f, g : \prod_{x:A} E(x)$ dues funcions dependents. Una *homotopia* de f a g és una funció dependent del tipus

$$f \sim g := \prod_{x:A} (f(x) = g(x))$$

Homotopies i equivalències

Definició

Siguin $E : A \rightarrow U$ una família i $f, g : \prod_{x:A} E(x)$ dues funcions dependents. Una *homotopia* de f a g és una funció dependent del tipus

$$f \sim g := \prod_{x:A} (f(x) = g(x))$$

Definició

Siguin A i B dos tipus arbitraris. Definim el *tipus de les equivalències* entre A i B com

$$(A \simeq B) : \sum_{f:A \rightarrow B} \left(\sum_{g:B \rightarrow A} (f \circ g \sim \text{id}_B) \right) \times \left(\sum_{h:B \rightarrow A} (h \circ f \sim \text{id}_A) \right)$$

Axioma d'univalència

Lema

Siguin A i B dos tipus arbitraris. Existeix una funció

$$\text{idtoeqv} : (A =_{\text{U}} B) \rightarrow (A \simeq B)$$

Axioma d'univalència

Lema

Siguin A i B dos tipus arbitraris. Existeix una funció

$$\text{idtoeqv} : (A =_{\mathbb{U}} B) \rightarrow (A \simeq B)$$

Axioma d'univalència

Siguin A i B dos tipus arbitraris. La funció idtoeqv és una equivalència, és a dir,

$$(A = B) \simeq (A \simeq B)$$

Continguts

- 1 Teoria homotòpica de tipus
- 2 Tipus inductius d'ordre superior
- 3 Espais recobridors
- 4 Recerca futura

Tipus inductius

Definició

Direm que un tipus és *inductiu* si està generat lliurement per una llista de constructors.

Tipus inductius

Definició

Direm que un tipus és *inductiu* si està generat lliurement per una llista de constructors.

Si A és un tipus inductiu, els seus constructors podran ser elements de A o funcions estrictament positives i amb codomini A .

Tipus inductius

Definició

Direm que un tipus és *inductiu* si està generat lliurement per una llista de constructors.

Si A és un tipus inductiu, els seus constructors podran ser elements de A o funcions estrictament positives i amb codomini A .

Per exemple, definim el tipus dels *nombres naturals* amb els constructors

$$0 : \mathbb{N}$$

$$\text{succ} : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$$

Tipus inductius d'ordre superior

Definició

Direm que un tipus A és *inductiu d'ordre superior* si està generat lliurement per una llista ordenada de constructors de A o constructors de qualsevol n -igualtat sobre A .

Tipus inductius d'ordre superior

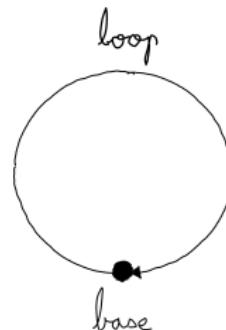
Definició

Direm que un tipus A és *inductiu d'ordre superior* si està generat lliurement per una llista ordenada de constructors de A o constructors de qualsevol n -igualtat sobre A .

Per exemple, definim la *circumferència* \mathbb{S}^1 pels constructors

$base : \mathbb{S}^1$,

$loop : base =_{\mathbb{S}^1} base$.

El tor

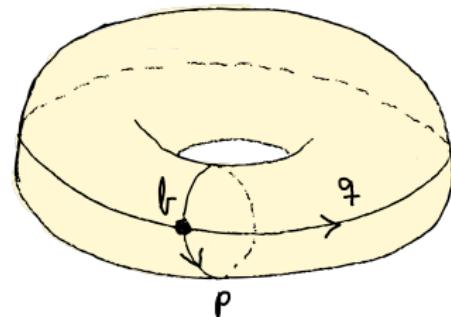
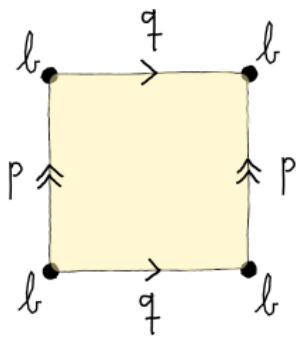
Un *tor* \mathbb{T}^2 és un tipus inductiu d'ordre superior generat pels constructors

$$b : \mathbb{T}^2,$$

$$p : b = b,$$

$$q : b = b,$$

$$t : p \cdot q = q \cdot p.$$

El tor

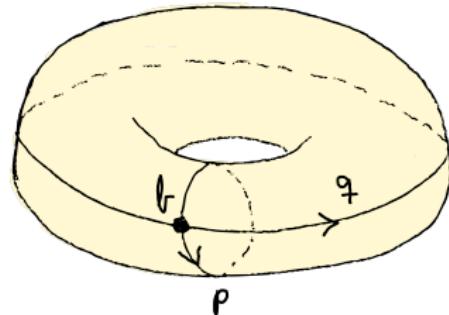
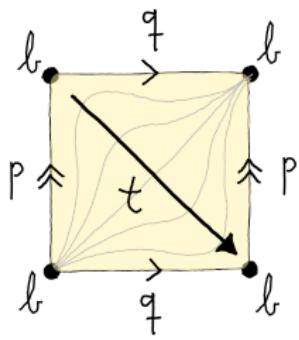
Un *tor* \mathbb{T}^2 és un tipus inductiu d'ordre superior generat pels constructors

$$b : \mathbb{T}^2,$$

$$p : b = b,$$

$$q : b = b,$$

$$t : p \cdot q = q \cdot p.$$

El tor i el producte de dues circumferències

Teorema (Sojakova, 2015)

Els tipus de \mathbb{T}^2 i $\mathbb{S}^1 \times \mathbb{S}^1$ són equivalents. És a dir,

$$\mathbb{T}^2 \simeq \mathbb{S}^1 \times \mathbb{S}^1$$

El tor i el producte de dues circumferències

Teorema (Sojakova, 2015)

Els tipus de \mathbb{T}^2 i $\mathbb{S}^1 \times \mathbb{S}^1$ són equivalents. És a dir,

$$\mathbb{T}^2 \simeq \mathbb{S}^1 \times \mathbb{S}^1$$

Corol·lari

El tipus \mathbb{T}^2 és un 1-tipus.

L'ampolla de Klein

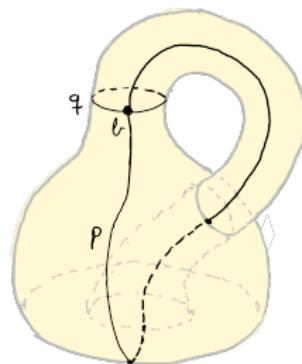
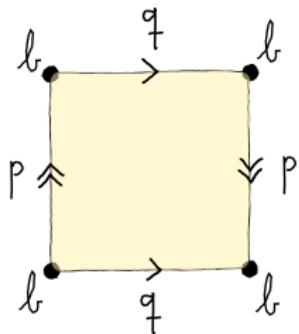
L'ampolla de Klein \mathbb{K} és un tipus inductiu d'ordre superior generat pels constructors

$$b : \mathbb{K},$$

$$p : b = b,$$

$$q : b = b,$$

$$t : p \cdot q = q \cdot p^{-1}.$$

L'ampolla de Klein

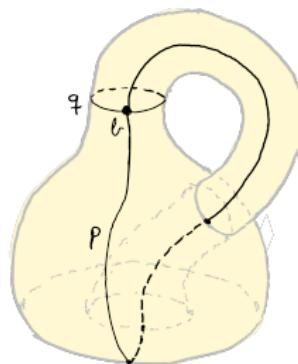
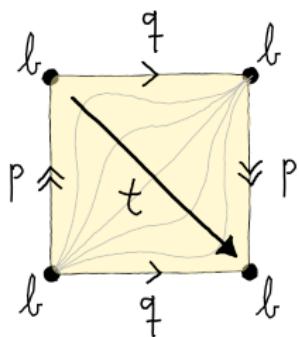
L'ampolla de Klein \mathbb{K} és un tipus inductiu d'ordre superior generat pels constructors

$$b : \mathbb{K},$$

$$p : b = b,$$

$$q : b = b,$$

$$t : p \cdot q = q \cdot p^{-1}.$$

Continguts

- 1 Teoria homotòpica de tipus
- 2 Tipus inductius d'ordre superior
- 3 Espais recobridors
- 4 Recerca futura

Recobridors

Definició (Teoria d'homotopia)

Un *recobridor* d'un espai A és un fibrat $f : C \rightarrow A$ amb fibra discreta.

Recobridors

Definició (Teoria d'homotopia)

Un *recobridor* d'un espai A és un fibrat $f : C \rightarrow A$ amb fibra discreta.

Definició (Teoria homotòpica de tipus)

Un *espai recobridor* d'un tipus A és una família de conjunts indexada per A , és a dir, una família $P : A \rightarrow \text{Set}$.

Recobridors

Definició (Teoria d'homotopia)

Un *recobridor* d'un espai A és un fibrat $f : C \rightarrow A$ amb fibra discreta.

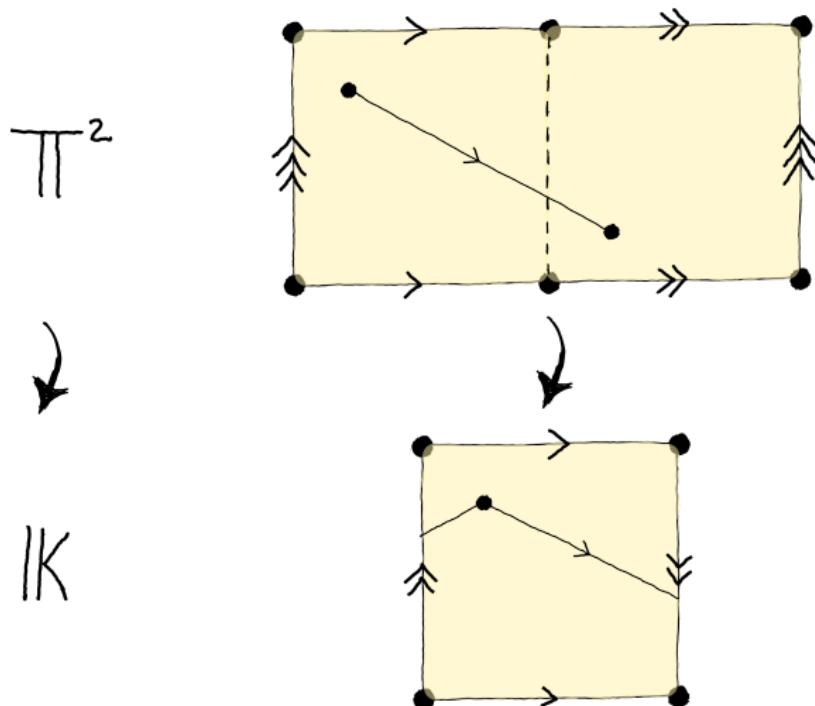
Definició (Teoria homotòpica de tipus)

Un *espai recobridor* d'un tipus A és una família de conjunts indexada per A , és a dir, una família $P : A \rightarrow \text{Set}$.

A partir de la definició de la teoria homotòpica de tipus, podem recuperar el recobridor com la projecció següent:

$$\text{pr}_1 : \left(\sum_{x:A} P(x) \right) \rightarrow A$$

El tor recobreix l'ampolla de Klein

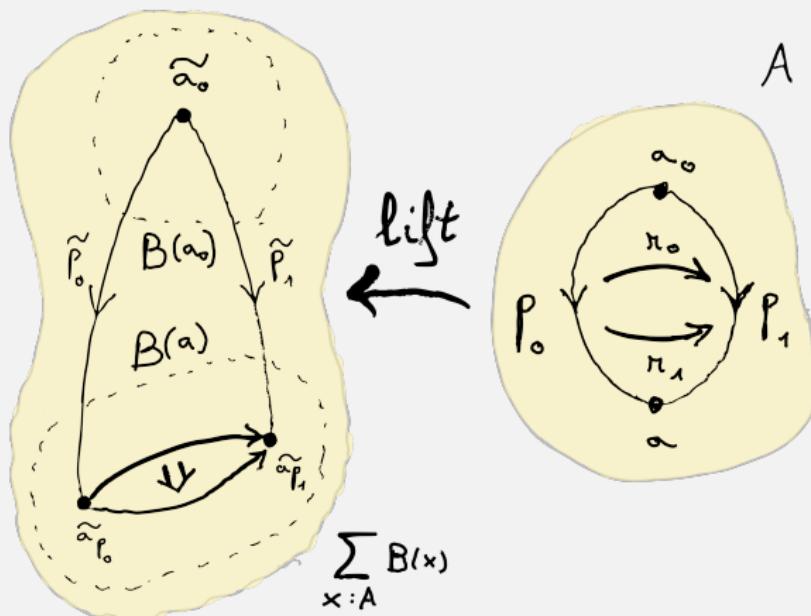
Elevacions en recobridors

Teorema

Sigui A un tipus 0-connex i $B : A \rightarrow \text{Set}$ un espai recobridor puntejat de A . Per a tot $n : \mathbb{N}'$ tal que $n \geq 1$, si $\sum_{x:A} B(x)$ és un n -tipus, llavors A també ho és.

Elevacions en recobridors

Demostració.

El recobridor de l'ampolla de Klein

Considerem l'equivalència $E : \mathbb{Z}/2\mathbb{Z} \simeq \mathbb{Z}/2\mathbb{Z}$ definida per la funció $f : \mathbb{Z}/2\mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{Z}/2\mathbb{Z}$ tal que $f(0_2) := 1_2$ i $f(1_2) := 0_2$, que és la seva pròpia inversa. Aplicarem l'axioma d'univalència per obtenir

$$\text{flip} := \text{univalence}(E) : (\mathbb{Z}/2\mathbb{Z} = \mathbb{Z}/2\mathbb{Z})$$

El recobridor de l'ampolla de Klein

Considerem l'equivalència $E : \mathbb{Z}/2\mathbb{Z} \simeq \mathbb{Z}/2\mathbb{Z}$ definida per la funció $f : \mathbb{Z}/2\mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{Z}/2\mathbb{Z}$ tal que $f(0_2) := 1_2$ i $f(1_2) := 0_2$, que és la seva pròpia inversa. Aplicarem l'axioma d'univalència per obtenir

$$\text{flip} := \text{univalence}(E) : (\mathbb{Z}/2\mathbb{Z} = \mathbb{Z}/2\mathbb{Z})$$

Llavors, escollim els elements següents, que utilitzarem per a definir el recobridor de \mathbb{K} :

$$\mathbb{Z}/2\mathbb{Z} : \mathbf{U}$$

$$\text{flip} : \mathbb{Z}/2\mathbb{Z} = \mathbb{Z}/2\mathbb{Z}$$

$$\text{refl}_{\mathbb{Z}/2\mathbb{Z}} : \mathbb{Z}/2\mathbb{Z} = \mathbb{Z}/2\mathbb{Z}$$

$$\text{refl}_{\text{flip}} : (\text{flip} \cdot \text{refl}_{\mathbb{Z}/2\mathbb{Z}} = \text{refl}_{\mathbb{Z}/2\mathbb{Z}} \cdot \text{flip}^{-1}) \equiv (\text{flip} = \text{flip})$$

El recobridor de l'ampolla de Klein

Pel principi de recursió de l'ampolla de Klein, definim $\mathcal{K} : \mathbb{K} \rightarrow \text{Set}$ amb les equacions

$$\mathcal{K}(b) \equiv \mathbb{Z}/2\mathbb{Z}$$

$$\alpha : \text{ap}_{\mathcal{K}}(p) = \text{flip}$$

$$\beta : \text{ap}_{\mathcal{K}}(q) = \text{refl}_{\mathbb{Z}/2\mathbb{Z}}$$

$$\Phi : \text{ap}_{\mathcal{K}}^2(t) = \mathcal{L} \cdot \text{refl}_{\text{flip}} \cdot (\mathcal{R})^{-1}$$

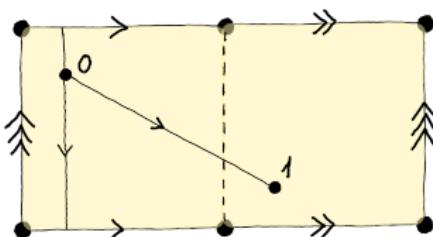
on

$$\mathcal{L} := \text{apComp}(p, q) \cdot (\alpha * \beta)$$

$$\mathcal{R} := \text{apComp}(q, p^{-1}) \cdot (\beta * (\text{apInv}(p) \cdot \text{ap}_{-1}(\alpha)))$$

El recobridor de l'ampolla de Klein

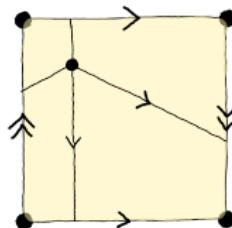
$$\pi^2 \underset{x: \mathbb{K}}{\approx} \sum K(x)$$

$$K \uparrow \downarrow p_{r_1}$$

$$K \uparrow \downarrow p_{r_1}$$

\mathbb{K}

Continguts

- 1 Teoria homotòpica de tipus
- 2 Tipus inductius d'ordre superior
- 3 Espais recobridors
- 4 Recerca futura

Recerca futura

- 1 Demostrar en detall l'equivalència entre el tor i $\sum_{x:\mathbb{K}} \mathcal{K}(x)$.

Recerca futura

- 1 Demostrar en detall l'equivalència entre el tor i $\sum_{x:\mathbb{K}} \mathcal{K}(x)$.
- 2 Formalitzar la definició de *tipus no orientable* generalitzant el que passa en l'exemple que hem vist.

Recerca futura

- 1 Demostrar en detall l'equivalència entre el tor i $\sum_{x:\mathbb{K}} \mathcal{K}(x)$.
- 2 Formalitzar la definició de *tipus no orientable* generalitzant el que passa en l'exemple que hem vist.
- 3 Validar les construccions realitzades amb l'exemple dels espais projectius, basant-me en un article de Buchholtz i Rijke (2017).

Recerca futura

- 1 Demostrar en detall l'equivalència entre el tor i $\sum_{x:\mathbb{K}} \mathcal{K}(x)$.
- 2 Formalitzar la definició de *tipus no orientable* generalitzant el que passa en l'exemple que hem vist.
- 3 Validar les construccions realitzades amb l'exemple dels espais projectius, basant-me en un article de Buchholtz i Rijke (2017).
- 4 Implementar-ho en un assistent de demostració com Coq o Agda.